

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

УДК 371.315:811.111'255

ТЕТЯНА ПАСІЧНИК

tpasechnik76@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент,

Київський національний лінгвістичний університет

МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО ПЕРЕКЛАДУ КОМЕРЦІЙНИХ ЛИСТІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Запропоновано два варіанти моделі навчання писемного двостороннього перекладу англomовних комерційних листів. Вказані варіанти розроблено для філологів-перекладачів III курсу у межах навчальної дисципліни «Перша іноземна мова (англійська)». Обґрунтовано доцільність циклічної організації навчального процесу. Навчальний матеріал за обома варіантами організовано за циклами занять, об'єднаних тими темами, що опрацьовуються протягом трьох навчальних модулів. Навчальний процес складається з трьох циклів, а саме навчання писемного перекладу: 1) переддоговірних комерційних листів; 2) договірних комерційних листів; 3) післядоговірних комерційних листів. Продемонстровано реалізацію розроблених варіантів моделі у межах кредитно-модульної системи навчання. Розроблено та представлено зміст практичних занять за обома варіантами моделей. Запропоновано критерії оцінювання якості виконаних перекладів. Визначено зміст самостійної роботи. Цим змістом є удосконалення умінь писемного перекладу комерційних листів, формування яких проводилося на попередньому аудиторному занятті. Контроль самостійної роботи студентів здійснюється в усній формі (обговорення) або письмовій формі (переклади, тести). Визначено перспективи використання результатів дослідження.

Ключові слова: зміст практичних занять, комерційні листи, кредитно-модульна система навчання, критерії оцінювання писемного перекладу, мікроцикл, модель навчання писемного перекладу, циклічна організація навчального процесу.

ТАТЬЯНА ПАСИЧНИК

tpasechnik76@gmail.com

кандидат педагогических наук, доцент,

Киевский национальный лингвистический университет

МОДЕЛЬ ОБУЧЕНИЯ ПИСЬМЕННОГО ПЕРЕВОДА КОММЕРЧЕСКИХ ПИСЕМ НА ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Предложено два варианта модели обучения письменного двустороннего перевода англоязычных коммерческих писем. Эти варианты разработаны для филологов-переводчиков III курса в рамках учебной дисциплины «Первый иностранный язык (английский)». Обосновано уместность циклической организации учебного процесса. Учебный материал в двух вариантах организован по циклам занятий, объединенными теми темами, которые изучаются на протяжении трех учебных модулей. Учебный процесс состоит из трех циклов, а именно обучение письменного перевода: 1) преддоговорных коммерческих писем, 2) договорных коммерческих писем, 3) последодоговорных коммерческих писем. Продемонстрировано реализацию разработанных вариантов модели в рамках кредитно-модульной системы обучения. Разработано и представлено содержание практических занятий с учетом двух вариантов модели. Предложено критерии

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

оценивания качества выполненных переводов. Выделено содержание самостоятельной работы. Этим содержанием является усовершенствование умений письменного перевода. Контроль самостоятельной работы осуществляется в устной форме (обсуждения) или в письменной (переводы, тесты). Определены перспективы использования результатов исследования.

Ключевые слова: *содержание практических занятий, коммерческие письма, кредитно-модульная система обучения, критерии оценивания письменного перевода, микроцикл, модель обучения письменного перевода, циклическая организация учебного процесса.*

TETYANA PASICHNYK

tpasechnik76@gmail.com

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Kyiv National Linguistic University

THE MODEL OF TEACHING WRITTEN TRANSLATION OF COMMERCIAL LETTERS AT THE PRACTICAL LESSONS OF ENGLISH

In the given research two variants of the model of teaching written translation of English commercial letters have been suggested. The variants of the model have been developed for future translators of the third year on the basis of the course «Major foreign language (English)». The total amount of lessons for both variants of the model is eighteen. The relevance of the cyclic organization of teaching process has been proved. The teaching process consists of three cycles: 1) teaching written translation of pre-contract commercial letters, 2) teaching written translation of contract commercial letters, 3) teaching written translation of post-contract commercial letters. In the research the realization of the developed variants of the model in the credit and module system has been demonstrated. The content of the practical lessons based on two variants of the model has been developed and suggested. In the article the criteria for assessment of the quality of target texts have been suggested. They are 1) the accuracy of the content, 2) the stylistic adequacy, 3) the correctness of language means, 4) the correctness of extra-language means. The content of individual work has been determined. The directions of further investigation of the problem have been defined. The problem of applying the suggested model for teaching written translation of texts of other functional styles must be investigated in further researches.

Keywords: *commercial letters, content of practical lessons, credit and module system, criteria for assessment of written translation, cyclic organization of teaching process, micro-cycle, model of teaching written translation.*

У багатьох вищих навчальних закладах (ВНЗ) України організована підготовка перекладачів. Це вимагає пошуку та впровадження сучасних підходів до вирішення методичних проблем навчання перекладу. Методика навчання писемного перекладу є малодослідженою, тому актуальною, сферою психолого-педагогічних наук. Це питання досліджували переважно фахівці з перекладознавства. Так, проблемам теорії і практики перекладу присвятили роботи М. П. Брандес, Є. В. Бреус, Т. А. Казакова, І. В. Корунець, Л. К. Латишев, В. І. Провоторов, Р. К. Міньяр-Белоручев, О. Д. Швейцер, Г. В. Чернов, Б. Гарріс, Б. Шервуд, С. Норд, Г. Шрев, Р. Штольце та інші вчені. Питання методики навчання перекладу висвітлені у роботах В. В. Алексєєвої, Т. В. Ганічевої, В. І. Карабана, С. А. Королькової, Л. О. Ніколаєвої, І. І. Сафонові, С. В. Трофімові, Л. М. Черноватого та ін. Однак проблема моделі навчання писемного перекладу комерційних листів залишається актуальною.

Мета статті полягає у розробці моделі навчання писемного двостороннього перекладу англomовних комерційних листів (КЛ) та обґрунтуванні її реалізації у кредитно-модульній системі навчання.

Ми розглядаємо модель як сукупність елементів, що аналогічна досліджуваному об'єкту (у нашому випадку процесу навчання студентів писемного перекладу), який опосередковано втілює його структуру, зміст і взаємозв'язки його елементів [5, с. 485]. Організація моделі навчання залежить від багатьох факторів: об'єкта, мети, суб'єктів навчання, очікуваного результату навчання, ступеня навчання, навчальної дисципліни, у межах якої побудована модель, і реалізації розробленої моделі у кредитно-модульній системі навчання. Об'єкт навчання – писемний двосторонній переклад

**ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

комерційних листів. Метою навчання є формування у майбутніх філологів вміння виконувати писемний двосторонній переклад КЛ на базі англійської мови для забезпечення ефективної опосередкованої міжкультурної ділової писемної комунікації. Суб'єктами навчання є студенти ВНЗ, які навчаються за спеціальністю 7.030507 «Переклад» і після завершення вищих студій отримують кваліфікацію «Філолог, перекладач двох іноземних мов».

Модель навчання писемного перекладу розроблено для філологів-перекладачів III курсу, котрі вивчають англійську мову як першу іноземну. Ця модель побудована у межах навчальної дисципліни «Перша іноземна мова (англійська)». У процесі вибудови моделі навчання ми дійшли висновку, що остання може мати два варіанти – А і Б залежно від того, коли проводяться практичні заняття узагальнюючого характеру: наприкінці кожного з трьох циклів чи після всіх трьох циклів навчання, про які йдеться далі.

Навчальний матеріал за обома варіантами організований за циклами занять, об'єднаних тими темами, що опрацьовуються протягом трьох навчальних модулів. Так, навчальний процес складається відповідно з трьох циклів, а саме навчання писемного перекладу: 1) переддоговірних КЛ; 2) договірних КЛ; 3) післядоговірних КЛ [2, с. 149]. Циклічна організація навчального процесу є вдалою, бо дозволяє в межах кожного циклу застосовувати всі визначені нами відповідні групи та підгрупи вправ для навчання писемного перекладу комерційної кореспонденції.

За варіантом А цикли 1–3 містять по п'ять мікроциклів (МЦ): 1) формування вмінь аналізувати текст оригіналу (ТО); 2) формування вмінь реалізовувати переклад; 3) формування вмінь критично оцінювати текст перекладу (ТП); 4) формування вмінь редагувати текст перекладу. МЦ 5 є узагальнюючим, спрямованим на удосконалення вмінь писемного двостороннього перекладу КЛ у процесі писемного перекладу певних видів КЛ на основі моделювання реальних ситуацій міжкультурного ділового спілкування.

За варіантом Б цикли 1 і 2 складаються з чотирьох МЦ та не мають узагальнюючого МЦ. Натомість цикл 3 складається з п'яти МЦ, у якому узагальнюючий МЦ спрямований на удосконалення вмінь писемного перекладу КЛ на основі моделювання реальних ситуацій міжкультурного ділового спілкування.

Групи вправ для формування вмінь аналізувати текст оригіналу, реалізовувати переклад, критично оцінювати текст перекладу, редагувати текст перекладу, які відповідають чотирьом МЦ, виконуються послідовно у кожному циклі. У кожному наступному МЦ виконуються вправи на розвиток вмінь, які формувалися у попередніх МЦ, з домінуванням вправ, характерних для певного МЦ.

Представимо у табл. 1 і 2 варіанти А і Б моделі навчання писемного двостороннього перекладу КЛ.

Таблиця 1

Варіант А

Цикл 1					Цикл 2					Цикл 3				
МЦ 1.1	МЦ 1.2	МЦ 1.3	МЦ 1.4	МЦ 1.5 (узагальнюючий)	МЦ 2.1	МЦ 2.2	МЦ 2.3	МЦ 2.4	МЦ 2.5 (узагальнюючий)	МЦ 3.1	МЦ 3.2	МЦ 3.3	МЦ 3.4	МЦ 3.5 (узагальнюючий)

Таблиця 2

Варіант Б

Цикл 1	Цикл 2	Цикл 3
--------	--------	--------

**ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

МЦ 1.1	МЦ 1.2	МЦ 1.3	МЦ 1.4	МЦ 2.1	МЦ 2.2	МЦ 2.3	МЦ 2.4	МЦ 3.1	МЦ 3.2	МЦ 3.3	МЦ 3.4	МЦ 3.5 (узагальнюючий)
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	---------------------------

За варіантами А і Б навчання у циклах 1–3 здійснюється на матеріалах певних автентичних КЛ: цикл 1 – переддоговірних КЛ, цикл 2 – договірних КЛ; цикл 3 – післядоговірних КЛ. Наприкінці першого циклу і відповідно першого навчального модуля передбачається модульна контрольна робота, а наприкінці третього циклу – підсумкова модульна контрольна робота. До змісту обох типів модульних контрольних робіт входить писемний переклад з англійської українською мовою і навпаки двох КЛ обсягом майже 1200 знаків кожний. На виконання перекладу відводиться 2 академічні години. Студентам не дозволяється користуватися двомовними словниками.

Зважаючи на те, що в ВНЗ України відбуваються процеси впровадження європейських освітніх стандартів, зокрема, реалізація в системі вітчизняної вищої освіти ідей Болонського процесу, основним орієнтиром освітньої діяльності ВНЗ є спрямованість на реформування усього навчального процесу, зокрема, впровадження кредитно-модульної системи, його організації і модульно-рейтингової системи контролю навчальних досягнень студентів. Тому два варіанти моделі навчання реалізуються у контексті кредитно-модульної системи навчання. Зазначимо, що, згідно з рекомендаціями з питань впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, під кредитно-модульною системою організації навчального процесу ми розуміємо модель організації навчального процесу, яка базується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів), де: модуль – задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу; змістовий модуль – система навчальних елементів навчальної дисципліни, що засвоюється за допомогою відповідних методів навчання; заліковий кредит – одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для засвоєння змістових модулів, що підлягають обов'язковому оцінюванню та зарахуванню [1, с. 97].

Представимо у табл. 3 два варіанти моделі навчання майбутніх філологів-перекладачів писемного двостороннього перекладу КЛ на III курсі з урахуванням кредитно-модульної системи навчання.

Таблиця 3

*Варіанти моделі навчання писемного двостороннього перекладу комерційних листів
у межах кредитно-модульної системи*

Модель А	Модель Б
Змістовий модуль «Практика усного та писемного мовлення» (V семестр) Кількість навчальних годин – 136, кількість кредитів – 6.	Змістовий модуль «Практика усного та писемного мовлення» (V семестр) Кількість навчальних годин – 136, кількість кредитів – 6.
↓	↓
Навчальний модуль 1 «Вивчення мови і моя майбутня професія». Кількість навчальних годин – 48, кількість кредитів – 2.	Навчальний модуль 1 «Вивчення мови і моя майбутня професія». Кількість навчальних годин – 48, кількість кредитів – 2.
↓	↓
Тема 1 «Навчання писемного перекладу переддоговірних комерційних листів»	Тема 1 «Навчання писемного перекладу переддоговірних комерційних листів»

**ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Аудиторна робота – 7,8 год., самостійна робота – 4 год.	Аудиторна робота – 6,5 год., самостійна робота – 3,5 год.
↓	↓
Контрольний модуль 1 Модульна контрольна робота № 1 – 2 год.	Контрольний модуль 1 Модульна контрольна робота № 1 – 2 год.
↓	↓
Навчальний модуль 2 «Кіномистецтво» Кількість навчальних годин – 44, кількість кредитів – 2	Навчальний модуль 2 «Кіномистецтво» Кількість навчальних годин – 44, кількість кредитів – 2.
↓	↓
Тема 2 «Навчання писемного перекладу договірних комерційних листів» Аудиторна робота – 6,5 год., самостійна робота – 3 год.	Тема 2 «Навчання писемного перекладу договірних комерційних листів» Аудиторна робота – 5,2 год., самостійна робота – 2,5 год.
↓	↓
Навчальний модуль 3 «Реклама» Кількість навчальних годин – 44, кількість кредитів – 2.	Навчальний модуль 3 «Реклама» Кількість навчальних годин – 44, кількість кредитів – 2.
↓	↓
Тема 3 «Навчання писемного перекладу післядоговірних комерційних листів» Аудиторна робота – 6,5 год., самостійна робота – 3,4 год.	Тема 3 «Навчання писемного перекладу післядоговірних комерційних листів» Аудиторна робота – 9,1 год., самостійна робота – 4,4 год.
↓	↓
Контрольний модуль Підсумкова модульна контрольна робота № 3 – 2 год.	Контрольний модуль Підсумкова модульна контрольна робота № 3 – 2 год.

Як видно з таблиці навчальні модулі 1–3 є складовими змістового модуля «Перша іноземна мова (англійська)», який у V семестрі розрахований на 136 аудиторних годин. Зміст цього модуля визначається безпосередньо ВНЗ, які проводять підготовку майбутніх перекладачів.

У нашій роботі здійснена спроба обґрунтувати доцільність навчання писемного двостороннього перекладу КЛ на III курсі у рамках змістового модуля «Перша іноземна мова (англійська)», тому ми включили теми 1–3 до навчальних модулів 1–3. У таблиці 3 показано, що кількість аудиторних занять з теми 1 дещо більша у зв'язку з необхідністю ознайомлення студентів зі структурою та позамовними особливостями оформлення КЛ у рамках МЦ 1.1. Загальна кількість годин, відведених на навчання писемного перекладу КЛ однакова для обох варіантів моделі і становить 35,2 год.: аудиторна робота – 20,8 годин; самостійна робота – 10,4; модульні контрольні роботи – 4 години (проведення модульних контрольних робіт не входить до загальної кількості аудиторних годин, передбачених для навчання писемного перекладу КЛ).

У двох варіантах моделі навчання цикли 1–3 є однотипними, тому вправи МЦ також є однотипні. Різниця полягає лише у їх лексичному наповненні, так як відбувається навчання різних видів КЛ. Кожний МЦ включає один фрагмент заняття, за винятком МЦ 1.1, який складається з двох фрагментів і МЦ 3.5, який розрахований на три фрагменти. Структура розподілу матеріалу для навчання писемного перекладу КЛ в межах навчального модуля є однаковою. На початку кожного заняття, за винятком першого у навчальному модулі 1, перевіряється виконання студентами домашніх завдань. Перевірка, на яку відводиться 20 хвилин, виконує як контрольну функцію, так і навчальну, оскільки усі форми контролю сприяють удосконаленню перекладацьких вмій. Решта часу йде на засвоєння нового навчального матеріалу.

**ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Змістом самостійної (домашньої) роботи студентів є удосконалення умінь писемного двостороннього перекладу КЛ, формування яких проводилося на попередньому аудиторному занятті. Студенти виконують у письмовій або усній формі вправи для самостійної роботи, що входять до змісту відповідних МЦ. Контроль самостійної роботи студентів здійснюється в усній формі (обговорення) або письмовій формі (переклади, тести). Крім того, на кожне аудиторне заняття студенти приносять викладачеві зошити з виконаними вправами, аби підтвердити факт виконання самостійної роботи. Викладач перевіряє завдання, робить необхідні зауваження та повертає зошити на наступному занятті. Якщо є відповідні технічні можливості, студентам дозволяється приносити виконані самостійно вправи на електронних носіях інформації (дискетах, дисках тощо) або надсилати їх викладачеві електронною поштою. Така форма контролю дозволяє спостерігати за формуванням вмінь кожного студента та вчасно корегувати їх розвиток. У таблиці 4 представлений зміст практичних занять за обома варіантами моделі навчання писемного двостороннього перекладу КЛ.

Таблиця 4

Зміст практичних занять за варіантами А і Б моделі навчання писемного двостороннього перекладу комерційних листів

Цикл	Номер заняття	Варіант А	Цикл	Варіант Б
I	1	Ознайомлення з лінгвістичними особливостями англомовного та україномовного КЛ	I	Ознайомлення з лінгвістичними особливостями англомовного та україномовного КЛ
	2	Формування вмінь аналізувати переддоговірні КЛ.		Формування вмінь аналізувати переддоговірні КЛ.
	3	Формування вмінь реалізовувати переклад переддоговірних КЛ.		Формування вмінь реалізовувати переклад переддоговірних КЛ.
	4	Формування вмінь критично оцінювати ТП переддоговірних КЛ.		Формування вмінь критично оцінювати ТП переддоговірних КЛ.
	5	Формування вмінь редагувати ТП переддоговірних КЛ.		Формування вмінь редагувати ТП переддоговірних КЛ.
	6	Удосконалення вмінь писемного перекладу переддоговірних КЛ		Контрольне заняття
	7	Контрольне заняття	II	Формування вмінь аналізувати договірні КЛ
II	8	Формування вмінь аналізувати договірні КЛ		Формування вмінь реалізовувати переклад договірних КЛ
	9	Формування вмінь реалізовувати переклад договірних КЛ		Формування вмінь критично оцінювати ТП договірних КЛ
	10	Формування вмінь критично оцінювати ТП договірних КЛ		Формування вмінь редагувати ТП договірних КЛ
	11	Формування вмінь редагувати ТП договірних КЛ	III	Формування вмінь аналізувати післядоговірні КЛ

**ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

	12	Удосконалення вмінь писемного перекладу договірних КЛ		Формування вмінь реалізовувати переклад післядоговірних КЛ
III	13	Формування вмінь аналізувати післядоговірні КЛ		Формування вмінь критично оцінювати ТП післядоговірних КЛ
	14	Формування вмінь реалізовувати переклад післядоговірних КЛ		Формування вмінь редагувати ТП післядоговірних КЛ
	15	Формування вмінь критично оцінювати ТП післядоговірних КЛ		Удосконалення вмінь писемного перекладу КЛ
	16	Формування вмінь редагувати ТП післядоговірних КЛ		Удосконалення вмінь писемного перекладу КЛ
	17	Удосконалення вмінь писемного перекладу після договірних КЛ		Удосконалення вмінь писемного перекладу КЛ
	18	Контрольне заняття		Контрольне заняття

Загальна кількість аудиторних занять 18, з яких два є контрольними заняттями. На практичному занятті з англійської мови на навчання писемного перекладу КЛ відводиться 1/6 (16) навчального часу на аудиторному занятті, тобто по 13 добових хвилин із розрахунку, що 5/6 часу відводиться на навчання інших видів мовленнєвої діяльності (читання, письма, говоріння, аудіювання, усного перекладу).

Рівень сформованості вмінь писемного двостороннього перекладу КЛ рекомендуємо оцінювати за такими критеріями в балах: 1) точність передачі змісту ТО, комунікативних намірів його відправника з урахуванням одержувача ТП (40 балів); 2) стилістична адекватність оформлення ТП (20 балів); 3) правильність мовного оформлення ТП (20 балів); 4) коректність позамовного оформлення ТП (20 балів). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за усіма критеріями – 100. 90–100 балів відповідають оцінці «відмінно»; 80–89 балів – оцінці «добре»; 70–79 балів – «задовільно»; 69 балів та нижче – «незадовільно».

Процедура перевірки виконаних перекладів є такою: знаходження помилок та визначення їх виду, підрахування помилок кожного виду, нарахування балів за кожен критерій. Ми пропонуємо знімати по 4 бали за кожен змістову помилку та по 2 бали за кожен стилістичну, мовну та позамовну помилку [3, с. 193].

Для успішної організації та проведення навчання писемного двостороннього перекладу КЛ за запропонованими моделями пропонуємо використовувати навчальні тексти (англомовні та україномовні КЛ), відібрані за критеріями автентичності, відповідності тематиці та проблемно-тематичним комплексам, відповідності мовному мінімуму, перекладацької цінності, обсягу [4, с. 237].

Отже, ми розглянули питання моделі навчання писемного двостороннього перекладу англійської мови у двох її варіантах, продемонстрували їх реалізацію у рамках кредитно-модульної системи на базі навчальної дисципліни «Перша іноземна мова (англійська)» на III курсі, визначили зміст практичних занять за обома варіантами моделі навчання писемного перекладу, запропонували критерії оцінювання якості тексту перекладу. Результати дослідження можуть бути використані для розробок комплексів вправ для навчання писемного двостороннього перекладу КЛ.

Подальшого дослідження потребує проблема доцільності використання запропонованих моделей для навчання писемного двостороннього перекладу текстів інших функціональних стилів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мови, культури та переклад у контексті Європейського співробітництва. З нагоди відзначення Європейського Року Мов. – К.: КНУ, 2001. – 542 с.

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

2. Онопченко Т. Д. Лінвопсихологічні особливості писемного перекладу ділового листування / Т. Д. Онопченко // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка. – 2004. – Вип.7. – С. 143–151.
3. Пасічник Т. Д. Експериментальна перевірка ефективності методики навчання майбутніх перекладачів писемного перекладу комерційних листів / Т. Д. Пасічник // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Романсько-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. – 2010. – Вип. 62. – С. 190–200.
4. Пасічник Т. Д. Проблема відбору критеріїв оцінювання вмій писемного перекладу комерційних листів / Т. Д. Пасічник // Актуальні проблеми філології та американські студії: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 22–24 квітня 2010 р. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2010. – Т. 2. – С. 236–239.
5. Сучасний тлумачний словник української мови / за ред. В. В. Дубічинського – Харків: Школа, 2006. – 1008 с.

REFERENCES

1. Movy, kul'tury ta pereklad u konteksti Yevropeys'koho spivrobitnytstva. Z nahody vidznachennya Yevropeys'koho Roku Mov [Languages, cultures and translation in the context of European cooperation. On the occasion of the celebration of the European year of languages], Kyiv, KNU, 2001. 542 p.
2. Onopchenko T. D. Lingvopsykholohichni osoblyvosti pysemnoho perekladu dilovoho lystuvannya [Linguistic and psychological peculiarities of written translation of business letters]. Visnyk KNUU. Seriya: Pedagogika, 2004, vol. 7, pp. 143–151.
3. Pasichnyk T. D. Eksperymental'na perevirka efektyvnosti metodyky navchannya maybutnikh perekladachiv pysemnoho perekladu komertsyinykh lystiv/ T. D. Pasichnyk [Experimental checking of the effectiveness of the methodology of teaching written translation of commercial letters to future translators]. Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.N. Karazina. Seriya: Romans'ko-hermans'ka filolohiya. Metodyka vykladannya inozemnykh mov, 2010, vol. 62, pp. 190–200.
4. Pasichnyk T. D. Problema vidboru kryteriyiv otsynuyannya vmin' pysemnoho perekladu komertsyinykh lystiv [The problem of choosing the criteria for assessment of skills to do written translation of commercial letters]. Aktual'ni problemy filolohiyi ta amerykans'ki studiyi: materialy III Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi. NAU, 2010, vol. 2, pp. 236–239.
5. V.V. Dubichyn's'kyu. Suchasnyy tлумachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy [The modern explanatory dictionary of Ukrainian language], Kharkiv, Shkola, 2006. 1008 p.

УДК 881.111:159.9+367

ПРИНА ЛЕВЧИК

iralevchik@gmail.com

кандидат педагогічних наук, асистент,

Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка

**СТРУКТУРНО-СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО
МОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГА-ПОСЕРЕДНИКА**

Охарактеризовано структуру мовлення психолога-посередника на основі п'ятифазової моделі його професійної мовленнєвої поведінки, що передбачає наступні п'ять мовленнєвих дій: вступну бесіду з конфліктуючими сторонами; розгляд позицій кожної зі сторін; пошук оптимального вирішення проблеми; переконання у правомірності прийняття компромісного рішення; оформлення домовленості між сторонами. Проаналізовано кожен із названих етапів процесу медіації з точки зору розумової і мовленнєвої роботи фахівця та на основі цього виведено структуру його мовлення. Визначено поняття «стратегії мовленнєвої поведінки» щодо професійної діяльності психолога-посередника та описано її залежність від обраної сперечальниками моделі поведінки в переговорах. Описано основні типи поведінки учасників перемовин, а саме: уникнення, поступка, заперечення, наступ. Виявлено відповідність стратегії мовленнєвої поведінки медіатора до обраного ним стилю посередництва. Визначено тактику і логіку мовленнєвої поведінки медіатора відповідно до етапів медіативної бесіди.